

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਆਰ. ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 8. ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.

ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ-ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ :

ਸਰੂਪ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1963 ਦਾ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 1287

ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 (1953 ਦਾ IV)—ਸੈਕਸ਼ਨ 52—ਦਾਅਵਾ ਉਜਰਤਾਂ ਲਈ—ਕੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ—ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਐਕਟ (IV ਦਾ 1936)— ਧਾਰਾ 22(d)- ਕੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ — ਇਕੱਠੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਕਤਰਫਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ—ਕੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ, 1936 ਦੀ ਧਾਰਾ 22(ਡੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(d) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੱਟੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਲਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੇ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੰਦਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ , ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਬੀ.

ਨਿਮੇ , ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ ਕਰੋ।

ਆਰ ਐਸ ਨਰੂਲਾ , ਜੇ.

11 ਮਾਰਚ 1961 ਨੂੰ ਸਰੂਪ ਸ ਲਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਮੇਸਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕਾਰਨ 99/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਗਰ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਸੀ. 9 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਲਾਲ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ , ਭੂਰਾਨ , ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ, ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਕਾਲਵਾ ਨਗਰ ਵਿੱਚ , ਉਕਤ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ । ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਤਰਫਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ । ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪੰਚਾਇਤ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਰਡਰ, ਮਿਤੀ 26. 1962, ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਅਨੁਬੰਧ ਏ ਹੈ, ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 99/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ , ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਜੀਂਦ , ਦੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 28 ਫਰਵਰੀ, 1963 (ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਕਲ ਬੀ) ਦੁਆਰਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

2. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 19 ਮਈ, 1963, 21 ਜੂਨ, 1963 ਅਤੇ 13 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 5 ਨਿਯਮ 20 (1964 ਦੇ ਸੀ.ਐੱਮ. 2832) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਜਿੰਦਰਾ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਾਲ ਜੇ., ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਮਿਲਾਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਬਦਲੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰਾ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਲਾਲ ਜੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

3. ਸ੍ਰੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਸੀ, ਨੂੰ 1936 ਦੇ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ, 4 ਦੀ ਧਾਰਾ 22 (ਡੀ) ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1936 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਉਜਰਤਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣੇਗੀ..... ਹੁਣ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 15 (ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

4. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਫਿਲਹਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ।

(a) * * *

(ਬੀ) ਪੈਸੇ ਲਈ ਸੂਟ * *

(c) * * *

(d) * * *

5. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22(d) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

6. ਮਿਸਟਰ ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 52 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(d) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਣਡਿੱਠ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ III) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕੋਲ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੇ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(d) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੱਟੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਹਦੀ ਹੈ।

7. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਪੰਚਾਇਤ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ, ਇਸ ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ (ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਅਨੁਬੰਧ ਏ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਆਂਚ-ਗੁਆਂਚ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।

8. [ਧੀਰਜਲਾਲ ਵਿਚ ਗਿਰਧਾਰੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਬਈ](#) , ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮਨ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ' ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰੈਂਡਿੰਗ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੀ. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਥੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 127 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਦਰਖਾਸਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। [ਬਸ਼ੇਸ਼ਰ ਵਿਚ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ](#) , ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਦਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੁਆਫ਼ੀ

ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਦੇਣਾ। ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

10. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਮਿਸਟਰ ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਕਈ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦੂਜੇ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

11. ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬੈਠ ਕੇ ਪਿੰਡ ਭੂਰਾਨ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ , ਮਿਤੀ 26 ਜੂਨ, 1932 ਅਤੇ ਸ. ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ , ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜੀਂਦ , ਮਿਤੀ 28 ਫਰਵਰੀ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। 1933, ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਚਾਇਤ ਅੱਗੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਸ

Disclaimer:

ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Raj Kumar